

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

30 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Toma Nadejda

Judecători - Cobzac Elena, Timofti Vladimir, Țurcan Anatolie și Guzun Ion

juducând fără citarea părților, recursul ordinar, declarat de către avocatul Brînzan Petru în numele inculpatului Terzi Dmitri, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2020, în cauza penală privindu-l pe

Terzi Dmitri xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 05.11.2019-15.01.2020;
2. Instanța de apel: 12.02.2020-28.10.2020;
3. Instanța de recurs: 21.01.2021- 30.03.2021.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 15 ianuarie 2020, cauza fiind examinată în procedura prevăzută de art.364/1 Cod de procedură penală, Terzi Dmitri a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.217 alin.(3) lit. c) Cod penal la 1 (un) an închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și exercita activitatea legată de gestionarea drogurilor, etnobotanicelor, a analogilor acestora, precum și a substanțelor chimice și farmaceutice pe un termen de 3 (trei) ani.

S-a aplicat în privința inculpatului Terzi Dmitri măsura preventivă „obligarea de a nu părăsi țara”, cu punerea acesteia în executare imediat, până la rămânerea definitivă a prezentei sentințe.

S-a dispus încasarea din contul lui Terzi Dmitri în beneficiul statului suma de 2 800 (două mii opt sute) lei, cu titlu de cheltuieli judiciare, suportată pentru întocmirea raportului de constatare tehnico-științifică nr.34/12/-1-R-3831 din 27.09.2019.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

1.2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Terzi Dmitri, la 27.08.2019, aproximativ la ora 00:33, aflându-se pe xxxxx, a fost observat de către angajații BPRO ai IP Centru al DP mun. Chișinău, ca având un comportament suspect. Astfel, fiind condus la IP Centru al DP mun. Chișinău, unde a fost supus verificărilor, acesta a predat benevol mai multe pachete în folii de staniol și de hârtie, în care se aflau mai multe substanțe necunoscute.

Conform Raportului de constatare tehnico-științific nr.34/12/1-R-3831 din 27.09.2019, s-a constatat că substanța solid-cleioasă de culoare cafenie ambalată în folie de staniol reprezintă hașiș cu cantitatea de 0,093g; masa vegetală uscată, mărunțită, de culoare verde, ambalată în fragment de hârtie reprezintă marijuană cu cantitatea de 0,44g. și se atribuie la categoria substanțelor stupefiante; cele opt substanțe solide de culoare alb-galbenă ambalate în folii de staniol și cele trei substanțe solide ambalate în fragmente de hârtie, reprezintă metamfetamin cu cantitatea de 1,077g și este inclusă în HG a RM nr.1088 din 05.10.2004 cu privire la aprobarea tabelelor și listelor substanțelor stupefiante, psihotrope neutilizate în scopuri medicale. Cantitatea de 1,214 grame, conform Hotărârii Guvernului nr.79 din 23.01.2006 constituie cantități mari.

Prin acțiunile sale intenționate Terzi Dmitri, a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.217 alin.(3) lit. c) Cod penal, individualizată prin circulația ilegală a drogurilor fără scop de înstrăinare, manifestată prin procurarea, păstrarea și utilizarea drogurilor, a căror circulație în scopuri medicinale este interzisă, săvârșită în proporții mari.

2. Sentința menționată a fost atacată cu apel, de către avocații Brînzan Petru și Marco Dumitru în interesele inculpatului Terzi Dmitri.

2.1 În motivarea apelului avocatul Brînzan Petru a indicat că instanța nu a ținut cont de circumstanțele reale și persoanele ale inculpatului, de faptul că a recunoscut vina, dar și de comportamentului inculpatului de pînă la și după comiterea infracțiunii.

A solicitat avocatul admiterea apelului, casarea sentinței în partea individualizării pedepsei și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri prin care a aplica în privința inculpatului o pedeapsă mai blândă cu aplicarea art. 90 Cod penal.

2.2 În motivarea apelului avocatul Marco Dumitru a indicat că instanța nu a ținut cont de circumstanțele reale și persoanele ale inculpatului, de faptul că acesta a recunoscut vina, s-a căit sincer.

A solicitat apărarea admiterea apelului, casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului să-i fie aplicată pedeapsă prin prisma art. 90 Cod penal.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2020, au fost respinse ca nefondate, apelurile declarate de către avocații Brînzan Petru și Marco Dumitru în interesele inculpatului Terzi Dmitri, și menținută sentința fără modificări.

3.1 În motivarea soluției adoptate instanța de apel a constatat că, la pronunțarea sentinței, instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a tras concluzia că inculpatul Terzi Dmitri a săvârșit anume infracțiunea pentru care a fost condamnat, fiindu-i stabilită o pedeapsă echitabilă.

Instanța de apel a reținut că, deși inculpatul în cadrul ședinței preliminare în instanța de fond, fiind asistat de apărător, a declarat personal că recunoaște în totalitate săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și solicită ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală care îi sunt cunoscute, le înțelege conținutul, nu are obiecții asupra lor și nu solicită administrarea de noi probe, înaintând instanței un înscris autentic în acest sens, culpa acestuia în comiterea infracțiunii pentru care a fost condamnat se mai probează prin sistemul de probe indicat infra și anume,

declarațiile martorului Sajin Petru, (f.d.39); declarațiile martorului Tonu Roman (f.d.40); procesul verbal de ridicare din 28.08.2019, din conținutul căruia rezultă că de la Terzi Dmitri, au fost ridicate 5 plicuri de culoare albă, în care se aflau mai multe substanțe necunoscute (f.d.7); raportul de expertiză nr. 34/12/1-R-3831 din 27.09.2019, prin care s-a constatat că substanța solidă-cleioasă de culoare cafenie reprezintă marijuană cu cantitatea de 0,44g (f.d.28-36); corpurile delictive (f.d.37).

Instanța de apel analizând și apreciind sistemul de acte și documente acumulate și administrate în cadrul urmăririi penale prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței și utilității lor le apreciază ca fiind dobândite cu respectarea normelor de procedură, fiind concludente, pertinente, utile, care coroborează între ele și indică indubitabil că inculpatul Terzi Dmitri a comis infracțiunea de circulație ilegală a drogurilor fără scop de înstrăinare, manifestată prin procurarea, păstrarea și utilizarea acestora, săvârșită în proporții mari, prevăzută de art.217 alin.(3) lit. c) din Codul penal.

La individualizarea, stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. art. 7, 61, 75 Cod penal și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale familiei acestuia, precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Cu referire la aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal instanța de apel a reiterat că, inculpatul Terzi Dmitri este o persoană iresponsabilă și compromițătoare, reieșind din faptul că anterior a fost condamnat pentru comiterea unor infracțiuni similare, însă nu a conștientizat gradul prejudiciabil al faptelor sale legate de circulația ilegală a drogurilor, continuând a avea o atitudine de dispreț față de normele prohibitive care incriminează astfel de fapte, transformându-și acțiunile sale în acest domeniu ca o îndeletnicire, astfel, ne fiind realizat scopul pedepselor penale aplicate anterior.

Astfel, instanța de apel a considerat că, în speță argumentele apelanților nu pot fi reținute, or motivele invocate de apărare nu pot fi reținute, or inculpatul anterior a fost condamnat de două ori, nu s-a reeducat, comite acțiuni prejudiciabile în continuare, ceea ce impune necesitatea izolării acestuia de societate.

4. Decizia instanței de apel este atacată, cu *recurs ordinar* de către avocatul Brînzan Petru în numele inculpatului Terzi Dmitri care indicând temeiurile prevăzute la art. 427 alin.(1) pct. 4), 5) și 6) Cod de procedură penală, solicită admiterea recursului, casarea deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei penale în instanța de apel în alt complet de judecată invocând că, instanța a dispus examinarea cauzei în lipsa inculpatului și a avocatului Marco Dumitru.

5. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹ Cod procedură penală, procurorul depune referință, prin care pledează pentru inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat, invocând că, la aplicarea pedepsei inculpatului pentru infracțiunea comisă, instanța de apel a acordat deplina eficiență prevederilor art.6, 7, 61,75-78, 84 Cod penal și cu respectarea prevederilor art.364/1 Cod de procedură penală just a ajuns la concluzia că corectarea și reeducarea

inculpatului este posibilă cu aplicarea unei pedepse sub formă de 1 (unu) ani închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis, precum și pedeapsa complementară sub formă de privare de dreptul de a ocupa anumite funcții pe un termen de 3 ani.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis reieșind din următoarele considerente.

Potrivit alin.(1) art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit art. 427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Recurentul în recursul declarat, indică temei de casare a hotărârii instanței de apel, prevederile art.427 alin.(1) pct.4), 5) și 6) Cod de procedură penală potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când judecata a avut loc fără participarea procurorului, inculpatului, precum și a apărătorului, interpretului și traducătorului, când participarea lor era obligatorie potrivit legii; când cauza a fost judecată în primă instanță sau în apel fără citarea legală a unei părți sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate; instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motiv.

Colegiul penal lărgit, verificând legalitatea deciziei instanței de apel sub acest aspect, constată că instanța, la examinarea apelului, nu a respectat întru totul prevederile art. 412 alin.(3), (4), art. 417 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală.

Din analiza textuală a recursului declarat, Colegiul reține, că decizia instanței de apel se contestă de către avocatul Brînzan Petru în numele inculpatului Terzi Dmitri, invocând că instanța de apel a examinat cauza în lipsa inculpatului Terzi Dmitri cât și a avocatului Marco Dumitru care a depus cerere de apel, ceea ce este incident cazului de casare prevăzut de art.427 al.(1) pct.4) și 5) Cod de procedură penală.

În acest context Colegiul penal lărgit, analizând conținutul deciziei contestate, consideră că, recursul ordinar declarat de către avocatul Brînzan Petru în numele inculpatului Terzi Dmitri, urmează a fi admis, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Potrivit art. 6 paragraf 1, 3 lit. a) și c) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, orice persoană are dreptul la judecarea în mod

echitabil a cauzei sale, de către o instanță instituită de lege, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa; orice acuzat are, în special, dreptul să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale; să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el.

Conform art. 412 alin. (3) Cod de procedură penală, *judecarea apelului se face cu citarea părților și înmânarea copiilor de pe apel.*

Potrivit art. 236 alin. (2) Cod de procedură penală, *citarea se va face în așa fel ca persoanei chemate să i se înmâneze citația cu cel puțin 5 zile înainte de data când ea trebuie să se prezinte conform citației în fața organului respectiv.*

6.1 Conform prevederilor art.319 alin.(1) Cod de procedură penală judecarea cauzei poate avea loc numai dacă părțile sînt legal citate și procedura de citare este îndeplinită.

Potrivit prevederilor art. 322 alin.(1) Cod de procedură penală apărătorul participă la judecarea cauzei și își exercită drepturile și obligațiile în conformitate cu prevederile art.67-69, care se aplică în mod corespunzător. Alin.(3) prevede că, în cazul neprezentării în ședință a apărătorului și al imposibilității de a-l înlocui în ședința respectivă, ședința de judecată se amână.

La caz, se reține că, avocatul Marco Dumitru, fiind ales de către inculpatul Terzi Dmitri întru apărarea intereselor sale, fapt confirmat prin mandatul din 17 octombrie 2019 (f.d.51), nefiind de acord cu sentința, la data de 31.01.2020, a contestat-o cu apel (f.d.115-117).

Potrivit materialelor cauzei se atestă că, lipsesc careva date care ar confirma citarea legală a avocatului Marco Dumitru de a se prezenta în ședința de judecată întru susținerea cererii sale de apel.

6.2 Totodată, se constată că instanța de apel a examinat cauza, contrar prevederilor art. 321 Cod de procedură penală, în lipsa inculpatului or, potrivit procesului verbal, al ședinței de judecată din 28 octombrie 2020 acesta, fără a informa instanța, nu s-a prezentat, iar avocatul Brînzan Petru prezent la ședința de judecată a comunicat instanței că inculpatul se afla în Găgăuzia în legătură cu starea precară de sănătatea a bunicii acestuia. În consecința absenței inculpatului în ședințele de judecată, instanța de apel, la data de 28 octombrie 2020 a examinat cauza în lipsa acestuia, fiind pronunțat dispozitivul deciziei.

Potrivit prevederilor art. 321 Cod de procedură penală, (1) Judecarea cauzei în primă instanță și în instanța de apel are loc cu participarea inculpatului, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul articol.

(2) Judecarea cauzei în lipsa inculpatului poate avea loc în cazul:

1) când inculpatul se ascunde de la prezentarea în instanță;

(4) În caz de neprezentare a inculpatului în instanță, judecarea cauzei se amână, cu excepția cazurilor enumerate.

Totodată potrivit prevederilor alin. (5) al articolului sus menționat, instanța, în cazul neprezentării nemotivate a inculpatului la judecarea cauzei, este în drept să dispună aducerea silită a inculpatului și să-i aplice o măsură preventivă sau să o înlocuiască cu o altă măsură care va asigura prezentarea lui în instanță, iar la demersul

procurorului, să dispună anunțarea inculpatului în căutare. Încheierea privind anunțarea inculpatului în căutare se execută de către organele afacerilor interne.

(6) Instanța decide judecarea cauzei în lipsa inculpatului din motivele prevăzute în alin. (2) pct. 1) numai în cazul în care procurorul a prezentat probe verosimile că persoana pusă sub învinuire și în privința căreia cauza a fost trimisă în judecată a reeșit în mod expres la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței și de a se apăra personal, precum și se sustrage de la urmărirea penală și de la judecată.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit constată că, instanța a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa inculpatului și în lipsa avocatului Marco Dumitru și a pronunțat o soluție care i-a lezat inculpatului dreptul la un proces echitabil, sub aspectul că acesta a fost lipsit de dreptul de participa în apel, de a se pronunța asupra apelurilor.

În hotărârea Russu c. Moldovei din 13 noiembrie 2008, CjEDO a menționat că articolul 6 al Convenției, interpretat în ansamblu, garantează dreptul persoanei acuzate de a participa efectiv la procesul său penal. Acesta include, *inter alia*, nu doar dreptul de a fi prezent, dar și de a asculta și a urmări procesul (*Stanford vs. Regatul Unit-hotărâre din 23 februarie 1994; Barberà, Messegué și Jabardo vs. Spania - hotărâre din 6 decembrie 1988*). Acest drept face implicit parte din esența conceptului procedurii contradictorii și poate fi, de asemenea, dedus din garanțiile prevăzute în subparagrafele (c), (d) și (e) ale paragrafului 3 al articolului 6 - „să se apere el însuși”, „să întrebe sau să solicite audierea martorilor”.

Astfel, Colegiul penal lărgit menționează că instanța de apel, la data de 28 octombrie 2019, a dispus examinarea cauzei penale, în lipsa inculpatului, fără a dispune de date concrete că acesta se sustrage de la judecată, fără a întreprinde toate măsurile prescrise pentru a avea temei de a examina cauza în lipsa acestuia, nerespectând prevederile art. 321 Cod de procedură penală. Or, potrivit sentinței în privința inculpatului Terzi Dmitri a fost aplicată măsura preventivă „obligarea de a nu părăsi țara”, cu punerea acesteia în executare imediat, până la rămânerea definitivă a sentinței.

Reieșind din cele expuse, se atestă că, instanța de apel nu a stabilit că inculpatul Terzi Dmitri lipsește nemotivat, nu a decis judecarea cauzei în lipsa inculpatului în temeiul celor 3 motive de excepție, iar procurorul nu a prezentat probe verosimile că inculpatul a renunțat în mod expres la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței și de a se apăra personal, precum și că se sustrage de la judecată.

Având în vedere cele menționate, Colegiul penal lărgit atestă că, instanța de apel a comis erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 4), 5) Cod de procedură penală, deoarece judecata a avut loc fără participarea inculpatului Terzi Dmitri și a avocatului Marco Dumitru când participarea inculpatului era obligatorie potrivit legii, ultimul nefiind citat legal.

Reieșind din cele expuse supra, Colegiul penal lărgit atestă, că instanța de apel nu a pătruns în esența problemei de drept vizată, ce a avut drept consecință pronunțarea unei concluzii nemotivate.

Din considerentele expuse, Colegiul statuează, că instanța de apel, judecând cauza dată, a comis eroarea de drept prevăzută în art. 427 alin. (1) pct. 4), 5) Cod de procedură penală, eroare ce nu poate fi corectată de către instanța de recurs, deci există

temeiul de casare a soluției adoptate de către instanța de apel, care au ignorat prevederile legislației în vigoare la judecarea cauzei.

În asemenea condiții, instanța de recurs conchide de a admite recursul ordinar declarat la caz, iar decizia instanței de apel urmează a fi casată total cu remiterea cauzei în instanța de apel la rejudecare, în alt complet de judecători.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra motivelor esențiale invocate în cererea de apel; să-și argumenteze clar concluziile în decizia adoptată și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Brînzan Petru în numele inculpatului Terzi Dmitri, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2020, în cauza penală privindu-l pe *Terzi Dmitri xxxxx*, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată integral la **29 aprilie 2021**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecătorii

Cobzac Elena

Timofti Vladimir

Țurcan Anatolie

Guzun Ion